

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojence

L. A.:

Se o dvomesečni posmrtni podpori

Po določilu § 95. u. z. se po smrti državnega uslužbenca, aktivnega ali upokojenega, priznajo ženi ali otrokom pokojnega kot podpora dvomesečni celotni prejemki, toda le če nimajo ne žena ne otroci nobenih drugih dohodkov niti premoženja. S finančnim zakonom za leto 1934/35. (§ 70., odst. 2.) je bil ta predpis avtentično pojasnjen, da je treba to določilo razumeti tako, da gre ta podpora le tedaj njegovim svojcem, če razen pokojnine nimajo ne premoženja niti dohodkov od premoženja ali od osebnega dela. Kaj je razumeti pod »premoženjem«, tega pa tudi ta določba ni natančneje pojasnila, temveč je to prepuščeno praksi finančnega ministrstva, glede upokojencev, kadar gre pa za dvomesečno podporo po umrlih aktivnih uslužbencih, pa dotično resorno ministrstvo. Na vprašanje je v konkretnem primeru, kjer se je neka občina branila izdati zahtevano potrdilo o nepremožnosti, izdalo fin. ministrstvo naslednje pojasnilo:

»Odločba o izplačilu dvomesečne podpore družini umrlega državnega uradnika ali upokojenca po § 95. u. z., spremenjenem z 2. odst. § 70. fin. zakona za 1934/35., se more izdati, ko se z listinami dokaže, da so v konkretnem primeru izpolnjeni pogoji iz navedene določbe. Ti pogoji so pa, da žena in otroci nimajo nobenega premoženja niti nobenega dohodka. Če se predložene listine, s katerimi se dokazuje, da prizadeti nimajo premoženja niti dohodkov v nekem kraju, s tem še ni dokazano, da oni sploh nikjer nimajo nobenega dohodka niti premoženja. Zato je finančno ministrstvo sporazumno z glavno kontrolo izdalo razpis, da se more odločba o izplačilu dvomesečne podpore izdati šele potem, ko se predlože dokazi, da žena ali otroci pokojnika nimajo nobenega premoženja niti dohodka. In to ne v kraju stanovanja niti ne v drugih krajih kraljevine Jugoslavije. Če se taki dokazi ne predlože, se izplačilo ne more odrediti.

Občinske uprave v manjših krajih dobro poznajo svoje občinarje in njihovo premoženjsko stanje, in morejo iz osebnega znanja izdati potrdilo, ali imajo dotični kako premoženje v drugih občinah ali ne, medtem ko se v mestnih občinah, kjer mestno poglavarstvo ne pozna vseh meščanov osebno, in ne pozna njihovega premoženjskega standarda v drugih občinah, morejo izdati potrdila proti poročstvu poštenih in polnopravnih meščanov. Mestno poglavarstvo more namreč zahtevati od osebe, ki prosi za potrdilo, naj sama najde dva ali tri polnopravne državljane, ki bodo mestnemu poglavarstvu v poročstvo, da dotična oseba nima nobenega premoženja niti dohodkov in na podlagi teh njihovih poročstev more mestno poglavarstvo izdati potrdilo, katero bo finančno ministrstvo sprejelo kot dokaz.

Iz prednjega ministrskega pojasnila je videti, da finančno ministrstvo vztraja pri svoji zahtevi, da je priložiti vselej prošnjam za dvomesečno posmrtno podporo tudi potrdilo, da prosilci nimajo ne premoženja ne dohodkov, in to ne samo v kraju, kjer stalno žive, temveč nikjer v državi sploh. Enako potrdilo morajo pa predložiti tudi glede pokojnega moža oz. očeta in je pri tem ravnati prav tako kakor glede potrdila za njih same. Če torej ni mogoče doseči drugače tega potrdila, ga morejo občine izdati na podlagi jamstva dveh, oz. treh polnopravnih državljanov, ki potrjujejo, da pokojnik ni imel nikjer nobenega premoženja ne dohodkov.

S tem pojasnilom se je končno vendarle našel izhod iz mučnega položaja, v katerem so bili doslej premnogokrat preostali po državnih aktivnih uslužbencih oz. upokojencih, ker jim nekatere občine niso mogle oz. hotele izdajati zahtevanih potrdil z utemeljitvijo, da jim prosilčeve gospodarske in pridobitne razmere v drugih krajih izven občine bivališča niso znane.

Seveda bi bilo najbolje, če bi se ta dvomesečna podpora priznavala vsem družinam umrlih upokojencev brez izjeme uradoma in brez predlaganja teh potrdil, ker je smrt rodbinskega poglavarja združena vselej s to-

likšnimi stroški, da jih iz rednih pokojninskih prejemkov preostalih nikakor ni mogoče kriti. Mogoče bi sicer v posameznih primerih dobili to podporo tudi gmotno ugodneje situirani pokojnikovci svojci, v pretežni večini primerov bi bilo pa s tako prakso le zadoščeno socialni pravičnosti. Nešteto se je doslej namreč že zgodilo, da žena in otroci, ki so podedovali prezadolženo posestvo, ki ni predstavljalo prav nobene vrednosti, niso dobili te podpore. Tudi prošnje revnih vdov oz. otrok, ki so dobili po očetu majhno enodružinsko kočjo, ki morebiti še plačana ni bila, so bile zavrnjene. Premnogemu nepotrebnemu delu in socialnim trdotam bi se izognili, če bi se sprejelo načelo, da gre dvomesečna posmrtna podpora družinam vseh umrlih brez izjeme.

Načelna odločba državnega sveta

izločbe seje drž. sveta o razumevanju 1. odst. § 30. in § 165. u. z.

V raznih oddelkih državnega sveta se je različno razlagalo razumevanje 1. odst. § 30. in § 165. u. z. Po prvem predpisu teko ob sprejemu v državno službo prejemki od prvega dne prihodnjega meseca po nastopu službe, po drugem se šteje nagrada dnevničarjem od dne, ko nastopijo službo.

V nekem primeru je moral odločiti državni svet o tožbi dnevničarja, ki je bil postavljen za služitelja in pri tem službe ni prekinil, a mu je bilo naročeno, naj vrne del svoje nagrade za čas od dneva postavitve za služitelja pa do konca dotičnega meseca. Tožba je bila odbita z utemeljitvijo, da mu od dneva postavitve za služitelja dnevničarska nagrada ne pripada več, služiteljska plača mu gre pa šele od prvega dne prihodnjega meseca. Zato mora dotični del nagrade vrniti. — V nekem drugem primeru je pa državni svet zavzel nasprotno stališče, oziraje se na duha uradniškega zakona, po katerem ne more biti uslužbenec v službi, ne da bi mu za ta čas pripadali prejemki.

Ker so bila mišljenja, kako je razlagati to vprašanje, razdeljena, je bila zadeva predložena splošni seji državnega sveta, dne 16. decembra 1937., ki je pod št. 29.560/37 preučila predmet in spoznala:

»V 1. odst. § 30. u. z. je mišljen reden primer, ko se sprejme v državno službo oseba, ki ali prvič vstopa v državno službo, ali se po določeni prekinitvi vrača vanjo. Zato je predpisano, da teko prejemki od prvega dne prihodnjega meseca po vstopu v službo. Prav tako velja § 165. za reden primer pričetka dnevničarjevega dela v službi države, zaradi česar predpisuje, da se šteje nagrada od dne nastopa službe, iz česar je v obeh navedenih primerih sklepati, da ta nagrada traja do dne prenehanja dela v službi države, toda spet pod pogojem, da delo zares preneha, oz. da se uslužbenško razmerje s tem prenehanjem prekine. V obeh predpisih torej so mišljeni redni primeri in so tudi zanje predpisane ustrezne odločitve. Medtem pa primer, kakršen se je pojavil v obeh uvodoma opisanih primerih spora, ni reden oz. ni tak, kakršnega mislijo navedeni predpisi, zaradi česar se samo po le-teh niti ne more obravnavati. Tu gre za uslužbenško razmerje, ki nikakor ni z ničimer prekinjeno, pa je vendar v teku istega prišlo do spremembe v uslužbenčevi lastnosti: iz dnevničarja je postal pragmatičen uslužbenec. Vendar uslužbenško razmerje, vzeto v širšem smislu, torej tudi dnevničarsko, povzroča za uslužbenca neke lastnosti: opravljanje služ-

benih dolžnosti, odgovornost, določene pravice in prejemki, a vse to se načeloma začneja in končuje z začetkom in prenehanjem uslužbenškega razmerja. Če pa to razmerje ni prekinjeno, tedaj tudi ne more priti do prekinitve, v kateri koli teh lastnosti uslužbenškega značaja, razen če je z zakonom izrečno drugače predpisano. Za vprašanje, za katero gre, pomeni to, da neprekinjenost v službi ne more izzvati prekinitve v prejemkih, če ni z zakonom drugače predpisano. Dosledno temu je sprememba v uslužbenčevi lastnosti prav tako brez vpliva na tek prejemkov, če te spremembe ne spremlja prekinitve službe. Oziraje se na to postavitev dnevničarja za pragmatičnega uslužbenca ne more imeti za posledico prekinitve v prejemkih, če pri ti spremembi ni prišlo do prekinitve službe.

Če je pa do take spremembe prišlo med mesecem, nastane vprašanje, kakšni prejemki gredo uslužbencu od dne spremembe pa do konca meseca: ali dnevničarski ali prejemki pragmatičnega uslužbenca. Pri tem je treba predvsem naglasiti, da se dnevničarjem izplačuje nagrada začetek meseca vnaprej za ves mesec. Če pa, kakor spredaj povedano, sprememba uslužbenškega razmerja nima za posledico prekinitve službe, ne povzroči tudi prekinitve prejemkov; tedaj pomeni to, da bi, če bi sprememba razmerja izzvala prekinitve dnevničarske nagrade, takoj potem, ko bi dnevničar dobil lastnost pragmatičnega uslužbenca, se mu morali nakazati prejemki, ki mu pripadajo po novem uslužbenškem svojstvu. To bi bilo pa proti izrečnemu predpisu iz 1. odst. § 30. u. z., po katerem teko prejemki pragmatičnemu uslužbencu od prvega dne prihodnjega meseca po vstopu v službo. Če pa za ta drugi del meseca ti prejemki ne pripadajo, pomeni to, da sprememba, za katero gre tod, ne izzove prekinitve dnevničarske nagrade v teku meseca, v katerem je nastopila sprememba. Po tem torej dnevničar, ki je začetek meseca prejel dnevničarsko nagrado, a je bil v teku meseca postavljen za pragmatičnega uslužbenca, in pri tem ni prekinil službe, ni dolžan vrniti kateri koli del že prejete nagrade.

Iz navedenih razlogov je splošna seja drž. sveta izdala, dne 16. decembra 1937., pod št. 29.560/37, sledečo

odločbo

o razumevanju 1. odst. § 30. in § 165. urad. zakona:

»Osebi, ki je bila kot dnevničar postavljena za drž. uslužbenca, a ki pri ti spremembi ni prekinila službe, pripada dnevničarska nagrada do konca meseca, v kateri je bila ta postavitev izvedena.«

Prejemanje dveh državnih pokojnin

Finančno ministrstvo je vsem blagajnam, ki izplačujejo pokojnino, razposlalo sledeče pojasnilo pod št. 31.161/I od 23. septembra 1938. Navodilo se glasi:

»Vprašanje uživanja dveh pokojnin (osebne in rodbinske) iz državne blagajne po eni osebi, če sta obe pokojnini bili pridobljeni in odmerjeni pred uveljavljanjem uradniškega zakona iz leta 1923., in tedanji zakonski predpisi uživanje dveh pokojnin po eni osebi niso prepovedali, se je tako razlagalo, da sta za uživalca takih pokojnin obe pokojnini pridobljena pravica in da se morata izplačevati tudi po uveljavljanju uradniškega zakona iz leta 1923., oziraje se na čl. 240. tega zakona, in da čl. 153. istega zakona velja samo za prihodnje primere, t. j. za pokojnine, ki se bodo odmerile po njegovih določbah. V tem smislu so se dajala tudi pojasnila izplačilnim blagajnam in so se izdajale odločbe. Tako stališče je ostalo tudi po uveljavljanju uradniškega zakona iz leta 1931. oziraje se na njegov § 273., in da § 156. velja le za tiste upokojence, ki so si pravico do dveh pokojnin pridobili v času veljavnosti uradniškega zakona iz leta 1931.

Državni svet je pa v svojih razsodbah dal drugačno razlago določbi § 156. zakona o uradnikih iz leta 1931. Namreč, da to določilo vsebuje splošno prepoved uživanja dveh pokojnin iz državne blagajne in da se zato nanaša na vse upokojence brez razlike, kdaj in po katerem zakonu so si pridobili pravico do pokojnine — z drugimi besedami tako na tiste, ki so si

pravico do pokojnine pridobili v času, ko je veljalo navedeno določilo, kakor tudi na tiste, ki so si pravico do pokojnine pridobili pred uveljavljanjem tega določila. Jurisdikcija državnega sveta je dalje razlagala, da § 156. navedenega zakona ne posega v pridobljene pravice upokojencev do obeh pokojnin, temveč ureja samo vprašanje uživanja dveh pokojnin, t. j. da obeh hkrati ni mogoče uživati, pravica do obeh pokojnin pa ostane upokojencem tudi za naprej.

Sprejemam prednjo razlago državnega sveta in na podlagi § 1. zakona o organizaciji finančne uprave in čl. 5., 6. in 59. zak. o drž. računovodstvu izdajam naslednje navodilo:

Izplačilne blagajne, kjer ena sama oseba uživa dve pokojnini iz državne blagajne, naj ustavijo izplačevanje nižje pokojnine (prav za prav tiste, kjer skupni prejemki manj znašajo) pričenši od 1. oktobra 1938. dalje, ne oziraje se na to, kdaj in po katerem zakonu so bile te pokojnine odmerjene.

O tem bodo direktije vsakemu prizadetemu upokojencu izdale formalno odločbo in mu razložile, da ne more po § 156. uradniškega zakona hkrati prejemati dveh pokojnin iz državne blagajne, in bodo v isti odločbi navedle navodilo o pravnem sredstvu. —

Da soglaša s prednjim navodilom, je glavna kontrola sporočila z odločbo splošne seje od 27. septembra 1938., št. 128.867.

Prvega je...

Tale slika iz vsakdanjega uradniškega življenja je tako točno in pravilno podana, da ne velja samo za učiteljski stan, temveč za nas vse, brez izjeme. Zato jo tudi prinašamo iz »Učiteljskega tovariša«, kjer je nedavno izšla.

»Na mizi je razgrnjena plačilna pola in po vrsti prihajajo po plačo.

Prvi je najmlajši, pripravnik. Po 3 letih čakanja je bil nastavljen. Dvajset dni je delal zastoj, ker je prispel dekret prepozno, drugi mesec so mu odtegnili plačo v neki fond, danes pa dobi prvo plačo. Roka se mu trese, ko prešteva denar. Pravi, da mu bo sicer nekaj zmanjkalo za najnujnejše, toda danes vendar ne bo mislil na to. Poizkuša biti vesel...

Druga je učiteljica, poročena z učiteljem. Njena rubrika za draginjsko doklado je prazna in stanarine tudi ne dobi. Na ušnicah ji trepetava vprašanje: Povej mi, ali je tudi moje delo samo polovično? Zakaj se od mene zahteva toliko kakor od ostalih? Zakaj se deli plača po možu in ne po delu? Kmetica pomaga na polju, da ne propade dom in kmetija, delavka streže stroju, da ji ne stradajo otroci. Ali učiteljica mati služi za svoj luksuz ali za obstoj družine? Pošteno delo bodi pošteno plačano!

Sledi ji učiteljica, ki je samska. Ravno toliko dobi, da živi, samo živi. Ako je namreč sama, ako nima staršev, ki so v potrebi, ali sorodnikov v bedi. Kdo je danes tako sam? In če je, pomislite, ljudje božji, ali ni težko, če je človek tako sam!

Vstopi učitelj. Ta ima družino: hčerka končuje trgovsko šolo, sin študira univerzo, dva sta pa še doma. Za hčerko plačuje več kakor bo pozneje zaslužila, za sinov študij se zadolžuje. Ah, ta družina! Pravijo, da je družina celica družbe. Zdrava družina je pogoj zdravega naroda in močne države. Potemtakem otroci niso samo luksuz očeta in matere, ampak ima interes na zdravih otrocih tudi država. Saj bo hčerka bodoča mati in sin mora po končanih študijah k vojakom. In vendar leži vsa skrb za otroke samo na ramah staršev. Milijoni so določeni za razmah industrije, velika je skrb za povzdigo kmetijstva. In za družino?

Odpadla je doklada za ženo, znižale so se doklade za otroke. Nasprotno pa rastejo cene vsem potrebščinam, večajo se skrbi. In večji je tudi moj obup.

In tako gre dalje...

Težnje uradnikov fin. kontrole

Združenje uradnikov finančne kontrole kraljevine Jugoslavije je na svojem zadnjem običnem zboru, ki je bil 10. julija v Beogradu, sprejelo daljšo resolucijo, iz katere posnemamo samo posamezne važnejše in za splošnost zanimive odstavke. Resolucija zahteva predvsem, da se izpolnijo sledeče zahteve uradnikov fin. kontrole:

1. Kar najprej naj se za fin. kontrolo izda nameravani zakon in naj se ta njegov osnutek pred končno odobritvijo še enkrat vsestransko pregleda s sodelovanjem zastopnikov Združenja uradnikov fin. kontrole. Tako bi bile v zakonu vsebovane vse koristne določbe, ki bi enkrat za vselej rešile mnogoštevilna vprašanja in nejasnosti, ki so doslej preprečevale pravilni potek dela v tej stroki.

2. Za nastanitev uradov fin. kontrole naj se sezidajo ali pa najamejo potrebni uradni prostori, ki bodo ustrezali zahtevam službe. Predstojnikom teh uradov naj se v poslopih, določenih za finančno kontrolo, dajo stanovanja, kar koristi službenim interesom, redu in disciplini. Sploh naj se kar največ uslužbencev nastani v teh poslopih samih.

3. Uradom fin. kontrole je treba dati dovolj pisarniških potrebščin, kuriva in drugih gmotnih sredstev, ker z dosedanjimi krediti ni mogoče kriti niti najnujnejših potreb.

4. Uslužbencem fin. kontrole naj se prizna pravica do polne pokojnine že po 30 letih službovanja, ker je služba huda in naporna, tako da oboli veliko število osebja.

5. Prejemki naj se zvišajo, kakor je organizacija že ponovno predlagala. Združenje je izvedelo, da je v osnutku zakona sprejet tisti del zahtev, ki se nanašajo na zvaničniške prejemke, ki bi bili po tem predlogu deloma celo višji od uradniških, uradnikom pa naj bi se plača ne zvišala. Treba pa je, da se uradnikom in zvaničnikom hkrati zvišajo prejemki.

6. Mesečni pavšal za obleko naj se zviša vsaj na 200 din na mesec, ker se z dosedanjim ni mogoče dostojno oblačiti. To je ugotovil celo sam ministrski predsednik na neki državni meji, kjer so bili uslužbenci zelo revno oblečeni, kar škoduje ugledu države.

7. Ob premetitvah je upoštevati družinske razmere, npravne in druge kvalifikacije in sposobnosti uslužbencev. Zlasti je pa treba preprečiti, da bi posamezniki z intervencijami in s protekcijo izbirali službene kraje, kar povzroča nejevoljo med uradniki, s čimer se krši red in disciplina v stroki. Sposoben in v vsakem pogledu pošten uradnik, ki ima otroke v višjih šolah in ga z nekega kraja odstranijo samo zaradi nepravilne zahteve kakega tovariša, se ne bo več trudil, da bi bil požrtvovalen in marljiv, temveč bo odnehal v svoji službeni vnemi.

8. Urediti je treba tudi vprašanje sodelovanja fin. kontrole pri davčnih izvršilnih in pri tihotapskih poslih ter pri nadziranju gojenja tobaka.

9. Vsi uradniki fin. kontrole X. položajne skupine naj se prevedejo v IX. skupino, če to ne, vsaj tisti, ki

imajo popolno srednjo šolo in so bili v X. skupini že tri leta.

10. Vsem uradnikom iz IX. skupine naj se za napredovanje v VIII. skupino računa čas, ki so ga odslužili v X. skupini, po polovici za to napredovanje.

11. Delokrog finančne kontrole naj se točno določi, da ne bodo njene osebja uporabljali razni drugi uradi, kar onemogoča redno poslovanje.

12. V vseh mestih, kjer so sreska načelstva, naj se postavijo za starešine oddelkov uradniki fin. kontrole, za napredovanje uradnikov naj se pa pravočasno preskrbi zadosten proračunski kredit.

13. Uradnikom fin. kontrole naj se potni pavšal, terenska doklada, izplačuje vnaprej hkrati z mesečnimi prejemki. Velikost doklade naj določi ministrstvo po obsegu delokroga, tako da bo zadostoval vsaj za minimalne dejanske izdatke, potrebne za opravljanje službe.

Organizacija upokojencev v Mariboru

Pod tem naslovom je izšel v 20. številu »Našega Glasa« od 15. okt. t. l. članek g. Josipa Purkharta, kateri vsebuje nekaj netočnosti, ki nujno zahtevajo poplave.

Ni res, da je bil »ta občni zbor (25. sept. 1938), sklican na zahtevo 51 članov... po pristojnem policijskem oblastvu v Mariboru« — marveč je resnica, da sta 1. sept. t. l. prišla oba podpredsednika društva upokojencev v Mariboru »sua sponte«, iz lastnega nagiba na policijo javit, da se bo dne 25. sept. t. l. vršil izredni občni zbor »Društva jugoslov. drž. upokojencev v Mariboru« kot nadaljevanje izrednega obč. zbora od 31. julija t. l. Poslujoči g. uradnik je to izjavo vzel na zapisnik in povedal, da je 51 članov društva vložilo prošnjo, v kateri zahteva nadaljevanje izrednega obč. zbora. Društvenemu odboru pa ni bila odposlana nobena takšna zahteva na podlagi § 17. društvenih pravil in ni mu bilo tudi ničesar znano, da je bila vložena na policijo, kakor tudi ne, da je bil povabljen na policijo društveni predsednik dr. Kronvogel (ki biva na počitnicah na svojem posestvu Črmlja pri Sv. Bolfenku v Slov. gor.).

Občni zbor na dan 25. sept. t. l. je po sklepu odbora (§ 16. in § 17. društvenih pravil) sklical torej društveno predsedstvo s pravočasno prijavo na polic. oblast, z razglasitvijo po časopisih in z najetjem zborovalne dvorane.

Ker pa odborniki niso zmogli dela, da bi mogli pravočasno obvestiti članstvo o nastalem položaju v društvu, je predsednik na isti način (s pravočasno vlogo na polic. oblast, z razpisom v listih in z odpovedjo dvorane za 25. sept. ter najetjem iste za 9. okt.) preložil ta izredni občni zbor na 9. okt. t. l.

Preložitev je bila utemeljena, pravočasno policij. oblasti prijavljena in po listih razglašena, torej zakonito veljavna.

Zato pa je tako zvani izredni občni zbor »Društva jugoslov. upokojencev v Mariboru«, ki ga je dne 25. sept. t. l. pod predsedstvom g. Josipa Purkharta izvršilo

14. Na novo postavljenim uslužbencem fin. kontrole naj se izplača po tisoč dinarjev za nabavo obleke, da bi si ti mlajši uslužbenci mogli kupiti vsaj kolikor toliko dostojno uniformo brez prevelikega zadolževanja.

15. Uslužbenci finančne kontrole naj se na različne ovadbe ne preganjajo, preden predpostavljene njihove odgovornosti ne preiščejo in ne ugotovijo krivde.

16. Dosedanji pravilnik o službeni obleki naj se spremeni. Predlog bo organizacija stavila naknadno.

17. Uradnikom in zvaničnikom finančne kontrole naj se dovoli skupno organizacijsko delovanje v enem skupnem društvu, ker so oboji povezani v službi in je premoženje posmrtnega sklada in Združenja zvaničnikov skupno, ker uradniki, ki vplačujejo članarino v posmrtni sklad, ostanejo mnogo let v zvaničniškem društvu.

22 članov, in na katerem je za združitev z ljubljanskim društvom glasovalo 20 zborovalcev, dva pa proti (Mariborsko upokoj. društvo pa šteje okoli 1870 članov) iz gornjih razlogov in tudi po prepovedi zborovanj po notranjem ministru (odlok št. 35.653 z dne 24. sept. 1938.) nezakonit in so vsi njegovi sklepi neveljavni. — To zborovanje se tudi ni izvršilo z izrečnim dovoljenjem policijske oblasti, kakor to trdi g. Purkhart.

Vendar so se izvršitelji tega »izrednega občnega zbora« s posebno vlogo obrnili na pristojne oblasti, da priznajo to zborovanje in veljavnost njegovih sklepov.

Dokler ne dobimo v roke pravdoreka pristojne oblasti in dokler se ta zadeva definitivno ne razčisti, ne more in ne sme društveno predsedstvo sklicati nadaljevanja izrednega občnega zbora od 31. julija t. l.

To pojasnilo je društveni odbor moral dati svojim članom v vednost in pomirjenje, in da se mu ne bo očitalo zlonamerno zavlačevanje odločitve v tem edinstvenem sporu, ki je nenadoma nastal, ker se je skupina članov dvignila proti odboru ter z vsemi mogočimi sredstvi dela proti samostojnemu obstoju društva, ki je doslej tako mirno in složno delovalo v prid upokojencev po svojih pravilih in po sklepih občnega zbora.

Vam g. urednik, pa srčna hvala za Vašo prijazno uslužnost.

Odbor

»Društva jugoslov. upokojencev v Mariboru«.

Oblike kemično čisti, barva, pliša in lika tovarna J. S. REICH.

Poravnajte naročnino!

Guy de Maupassant:

Starec s kropilnikom

Stanoval je nekoč v majhni hišici poleg velike ceste ob vhodu v vas. Začel je kot kolar, potem ko se je oženil s hčerko kmeta iz okolice, in ker sta oba pridno delala, sta si prihranila skromno premoženje. Imela pa nista otrok, kar jih je silno žalostilo. Končno se jima je rodil sin; dala sta mu ime Ivan in neprestano sta ga ljubkovala, zdaj on zdaj ona, ga obdajala z ljubeznijo in ga imela tako zelo rada, da nista mogla prestati niti ure, ne da bi ga imela pred očmi.

Ko je bil star pet let, so prišli v okoličico komedijanti in si postavili šotor na trgu pred županstvom.

Ko jih je Ivan zagledal, se je izmuznil iz hiše, in oče, ki ga je zelo dolgo iskal, ga je našel sredi med učenimi kozami in psi, ki so znali prevračati kozolce, sedečega staremu pajacu na kolenih in smejočega se na ves glas.

Tri dni kasneje sta kolar in žena, ko je prišel čas za kosilo in je bilo treba sesti za mizo, opazila, da sinčka ni v hiši. Iskala sta ga v vrtu in ker ga nista našla, je oče

ob cesti klical na vso moč: »Ivanček!« — Noč je prihajala: obzorje se je polnilo z rjavkasto soparico, ki je odmikala predmetje v mračno in grozečo temino. Tri velike smreke, ki so stale tam blizu, se je zdelo, da se jokajo. Noben glas ni odgovoril; toda v zraku je bilo kakor nedoločno ječanje. Oče je dolgo časa poslušal, ker se mu je venomer zdelo, da nekaj sliši, zdaj z desne, zdaj z leve, in ko se mu je zmedlo v glavi, se je izgubil v noč in neprestano klical: »Ivan, Ivan!»

Tako je begal do zore in polnil mrakove s svojimi kiki, plašil zverine, ki se klatijo okrog, ker ga je vsega prevzela strahotna tesnoba in je včasih mislil, da je že zblaznel. Žena, ki je sedla na kameniti prag, je ihtela do jutra.

Njunega sina niso našli.

Nato sta se naglo starala in bila neutilažljiva v svoji žalosti.

Navsezadnje sta prodala hišo in krenila na pot iskat ga.

Povpraševala sta pri pastirjih na pobočjih, spraševala sta trgovce, ki sta jih srečavala, kmete po vaseh in gosposko po mestih. Toda bilo je že davno, kar se jima je bil izgubil sin; živa duša ni nič vedela; sam je gotovo že pozabil zdaj svoje ime

in ime domačega kraja; in jokala sta, ker nista nič več upala.

Kmalu jima je pošel denar; tedaj sta se udinjala za dninarja po kmetijah in po krčmah in opravljala najnižja dela, se preživljala z ostanki drugih ljudi, spala na trdem in trpela mraz. Toda ker sta zaradi naporov zelo oslabela, ju nihče ni več maral na delo in morala sta prosjačiti po cestah. Ustavljala sta popotnike z žalostnim obrazom in milo prosečim glasom; prosila sta vbogajme za kruh kosce, ki so južinali pod drevesom sredi planjave; in molče sta jedla, sede na robu cestnih jarkov.

Neki krčmar, kateremu sta pripovedovala o svoji nesreči, jima je dejal nekega dne:

»Poznal sem tudi jaz nekoga, ki je izgubil hčerko; v Parizu jo je pa našel.«

Pri priči sta krenila na pot v Pariz.

Ko sta prišla v veliko mesto, so ju njegova ogromnost in množice, ki sta jih srečavala, oplasilile.

Vendar sta razumela, da mora biti med vsemi temu ljudmi, le vedela nista, kako naj se lotita, da ga poiščeta. Nato sta se bala, da ga ne bi prepoznala, zakaj bilo je tedaj že petnajst let, odkar ga nista bila videla.

Obhodila sta torej vse trge, vse ulice, se ustavljala povsod, kjer sta videla, da so se zbirali ljudje, v upanju na srečanje po božji previdnosti, na kak čudežen slučaj, na usmiljenost usode.

Pogostoma sta šla kar na slepo naravnost naprej, tesno drug ob drugem, tako žalostnih in ubogih obrazov, da so jima ljudje dajali miloščino, ne da bi bila prosila zanje.

Vsako nedeljo sta prebila ves dan ob cerkvenih vratih in gledala množice, ki so prihajale in odhajale in iskala na obrazih kako daljno podobnost. Večkrat sta mislila, da sta ga spoznala, toda vselej sta se prevarala.

Na pragu ene cerkve, kamor sta prihajala najpogostejše, je bil star mož s kropilnikom. Sprijateljila sta se z njim. Tudi njegova zgodba je bila prav tako žalostna in pomilovanja, ki sta ga čutila zanj, je rodilo med njimi tesno prijateljstvo. Navsezadnje so stanovali vsi trije skupaj v bori, umazanem stanovanju čisto pod streho velike hiše, ki je stala zelo daleč v predmestju; in kolar je časih nadomestoval v cerkvi novega prijatelja, kadar je bil ta bolan. Prišla je zima, ki je bila zelo huda. Ubogi mož s kropilnikom je umrl in

Vestnik

Kriza. Kakor ves naš stan in vsakega posameznega drž. uslužbenca in upokojenca, tare tudi naš list teža krize. Povzročajo jo pa v glavnem neredni naročniki. Uprava je prav zdaj spet ugotovila, da so doslegli zaostanki na neplačani naročniki za naše skromne razmere naravnost ogromno višino. Več tisoč dinarjev nam dolgujejo naročniki, ki s tem ogrožajo obstoj lista. Upamo, da bosta končno tudi pri teh zamudnikih vsaj zdaj, ko se bližamo koncu leta, le zmagala stanovska zavest in čut odgovornosti. Čas bi res že bil!

K jubileju zedinjenja. Vnovič ponavljamo prošnjo vsem našim prijateljem, ne glede na stroko in čin, naj prispevajo za spominsko številko našega lista, ki izide 1. decembra, svoje spomine na zedinjenje in na ustanovitev Jugoslavije. Še mnogo tovarišev je še v aktivni službi, ki so pred dvajset leti odločilno sodelovali pri prevzemu oblasti na slovenskih tleh in so bili najbolj neposredne priče teh zgodovinskih dogodkov. Da ti važni spomini, ki bodo v prihodnosti tvorili najboljše gradivo za zgodovino teh usodnih časov, ne propadejo, prosimo vse, naj nam jih pošljejo za objavo v jubilejni številki lista. Rokopisi naj se pošljejo do 10. novembra, najkasneje pa do 18. novembra, da bo mogel list pravočasno in pravilno urediti iziti.

Za enotno organizacijo osebja fin. kontrole. Združenje uradnikov finančne kontrole je predložilo pristojnemu ministrstvu spomenico z zaključki svojega zadnjega občnega zbora, med katerimi je važen v stanovskem oziru sklep, naj se uradnikom in zvrstnikom finančne kontrole, ki so doslej organizirani v dveh različnih društvih, dovoli ustanoviti skupno, enotno združenje. Pred sedanjim uradniškim zakonom so imeli vsi uslužbenci fin. kontrole eno samo stanovsko organizacijo in bi bilo prav, da se ti želji ugoditi, ker je vse osebje te stroke med seboj tesno povezano v službi in imajo mimo tega tudi uradniki in zvrstniki skupen posmrtni sklad.

Silna zadolženost železničarjev. Ljubljanski »Trgovski list« je zadnjič objavil naravnost porazne podatke o zadolžitvi državnih železničarjev v Sloveniji. Navaja, da so železničarji v Mariboru dolžni ondotni Kreditni zadrugi železniških uslužbencev 3.447.000 din, Delavskemu posojilnemu društvu 3.107.000 din, tamk. železni-

čarski Nabavljalni zadrugi 2.890.000 din, Kreditni zadrugi drž. uslužbencev v Mariboru 1.642.000 din, tamkajšnji Nabavljalni zadrugi drž. uslužbencev 1.200.000 din, drugim denarnim zavodom pa tudi lepe vsote. Skupaj so železničarji samo v Mariboru dolžni, kolikor se je ugotovilo, raznim denarnim in drugim ustanovam 12.261.000 din. Seveda je v Mariboru uslužbenih skupaj približno 3700 železničarjev, kar je prav lepo število, vendar pa predstavljajo te velike številke glasen opomin odločujočim, da se je treba kar najprej lotiti vprašanja naših službenih prejemkov in ga korenito rešiti. Najbrž bi bili podatki o dolgovih državnega uslužbenstva ne glede na stroko, iz drugih mest in krajev države še vse poraznejši in bi še bolj zgovorno dokazovali, da je naše gmotno stanje zares obupno in za pretežno večino uslužbenstva naravnost nezno. Od pomoč je torej skrajno potrebna.

Železniške legitimacije začasni eks-kutorjev. Generalna direkcija drž. železnic je opozorila vse železniške direkcije, da ugodnost polovične voznine ne pripada začasnim davčnim izvrševalcem, ki prejema svoje nagrade iz sklada dohodkov od eks-kutivnih stroškov in prodaje uradnih obrazcev. Železniške legitimacije ne grečo tem začasnim davčnim izvrševalcem zato, ker niso navedeni med državnimi uslužbenci v čl. 8. splošnega pravilnika o voznih ugodnostih. Imenovana vrsta dnevničarjev, ki služi v finančnem resoru, namreč ne prejema svojih nagrad iz splošnih proračunskih sredstev. Če so bile pomotoma posameznim izdane legitimacije za ugodnostno vožnjo, naj se jim odvzamejo, nove se pa ne smejo izdajati. — Kakor je sicer ta odredba formalno pravilna, vendar se zdi socialno neupravičeno odrekati tem dnevničarjem, ki imajo po večini znatno nižje nagrade od proračunskih, pravico do železniških ugodnosti. Treba bi bilo, da se dotična določba splošnega pravilnika brez odlašanja popolni oziroma popravi v tem smislu.

Službena potovanja v inozemstvu. Finančno ministrstvo je razposlalo vsem nakazovalcem in izplačilnim blagajnam navodilo od 19. avgusta 1938., šte. 22.634/I, kako je odmerjati potne stroške za službena potovanja v inozemstvu. Predpis 5. odst. 1. čl. odločbe min. sveta št. 12.798/1-34 je tako razumeti, da pripada za službena potovanja v inozemstvo, ki trajajo preko 30 dni, za 20 % znižana dnevnic in to za ves čas takega potovanja, ne glede na potovanje iz mesta v mesto in iz ene tuje države v drugo. Tako znižana dnevnic pripada že od vsega početka potovanja v inozemstvu, ne pa šele od 30. dne potovanja v inozemstvu dalje. — Izplačilo potnih stroškov v tujem denarju za službena potovanja v inozemstvu se mora izračunati po srednjem borznem tečaju, ne pa po državnem tečaju. Ta velja po odločbi, s katero se predpisuje, samo kot obračunski tečaj za angažiranje in opravičilo državnih izdatkov v tujem denarju. — Na to navodilo je pristala glavna kontrola z odločbo splošne seje od 27. sept. 1938., šte. 115.483.

Upokojenec

Spomini na ustanovitev Jugoslavije. Tudi naše upokojene tovariše ponovno prosimo, naj kar najprej pošljejo svoje prispevke za našo jubilejno številko. Dobro nam bodo došli vsi, tudi krajši sestavki. Osebni spomini na važne čase pred dvajsetimi leti bodo poznejšim rodovom najzgovornejša priča, kako smo se zedinili v skupno narodno državo. Zato ponavlja-

mo to prošnjo in pričakujemo izdatnega odziva. Prispevke pošljite kar najprej!

Vlagajte pravočasno prijave za doklade! Vnovič opozarjamo vse upokojene tovariše, da morajo vse spremembe osebnih družinskih in gospodarskih razmer, ki vplivajo na njihovo pravico do sebnih ali rodbinske doklade, sproti (torej ne le vsako leto v oktobru!) javljati izplačujoči fi-

župnik mu je določil za naslednika kolarja, za čigar nesrečo je bil izvedel.

Tako je prihajal vsako jutro in sedel na isti prostor, na isti stol in neprestano s hrbtom drgnil stari kamnitni steber, ob katerega se je naslanjal. Ostro je ogledoval vse ljudi, ki jih je videl prihajati in kakor kak šolar, s prav tolikšno nepotrepljivostjo je pričakoval nedelje, ker je bila te dni cerkev brez prenehanja polna ljudstva.

Zelo se je postaral in še oslabil pod vlažnimi oboki; in upanje mu je vsak dan bolj kopnelo.

Zdaj je poznal vse, ki so prihajali k službi božji; vedel je za njihove ure, poznal njihove navade; razločeval je njihove korake po kamnitnem tlaku.

Njegovo življenje je bilo tako zoženo, da mu je bil prihod tujca v cerkev velik dogodek. Nekega dne sta prišli dve gospe. Ena je bila stara in druga mlada. Verjetno sta bili to mati in hči. Za njima se je pojavil možki, ki jima je sledil. Ob izhodu ju je pozdravil, in ko jima je postregel z blagoslovljeno vodo, je ponudil starejši roko.

»To mora biti ženin mlajše,« je pre-mišljeval kolar.

In prav do večera je iskal po svojih spominih, kje bi bil neki mogel videti nekoč mladega moža, ki bi bil sličen temule. Toda tisti, ki se ga je spominjal, bi moral biti zdaj starec, zakaj zdelo se mu je, da ga je poznal tam doli, v mladosti.

Ta možki je prišel še pogostoma v spremstvu obeh gospe in ta nejasna podobnost, daljna in domača, ki je ni mogel prepoznati, je tako močno nadlegovala starega moža s kropilnikom, da je privedel s seboj ženo, da bi pomagala oslabilnemu spominu.

Neki večer, ko se je že mračilo, so vstopili vsi trije tujci. Ko so bili mimo, je dejal kolar:

»No torej! Si ga spoznala?«

Tudi žena je vsa nemirna iskala, da bi se spomnila. Kar naenkrat mu je dejala čisto potihem:

»Da... da... toda bolj črn je, večji, močnejši in oblečen po gosposko; vendar, oče, vidiš to je tvoja podoba, kakršne si bil mlad.«

Starca je od nenadnega razburjenja kar presunilo.

Res je bilo; njemu je bil podoben in podoben je bil tudi njegovemu bratu, ki je že umrl, in očetu, ki ga je poznal še čisto

Ali je vino
ali je kis?

Brez etiket tega ne spoznamo. Zato moramo nato posebno paziti. Pravo Kneippovo sladno kavo spoznamo na zavitku po sliki župnika.

Odprta, v vrečah ali v zavitkih
brez župnikove slike sploh ne obstoja
Kneippova sladna kava!

nančni direkciji. Kdor takih prijav ne vloži takoj, ko dotični dogodek nastopi (če preneha otrok obiskovati šolo; če dobi sam, žena ali otrok večji postranski dohodek, kot je to dovoljeno; če se preseli iz kraja višjega draginskega razreda v nižji razred itd.), tvega kazen in da mu finančna direkcija predpiše naknadno plačilo preužitkov, ki jih je neupravičeno prejel. Kdor pa v 90 dneh od dneva, ko mu je pripadla pravica do doklade oz. do višje doklade, tega ne javi finančni direkciji, izgubi pravico do te doklade za ves čas nazaj in se mu ista prizna šele od prvega dne prihodnjega meseca po vložitvi prijave. Proti temu ni nobene pritožbe ali vzpostavitev v prejšnji stan. Zato ne odlašajte z vložitvijo prijave! Za prijave je uporabljati v lastnem interesu vselej že tiskane obrazce, ki se dobe po trafikah.

Preselitev upokojencev v drugo bano-vino. Znano je vsem upokojencem, ki se preselijo z ozemlja ene finančne direkcije na ozemlje druge, da morajo preselitev vnaprej javiti svoji dosedanji izplačujoči blagajni (direkciji), ki nato izvrši prenos pokojnine preko fin. ministrstva na tisto direkcijo, kamor se upokojenec preseli. Takim prošnjam je treba priložiti vselej tudi overjen prepis dekreta o odmeri pokojnine in prepis pritrilnega odloka glavne kontrole. Opozarjamo upokojence, naj take prošnje pravočasno vlagajo, ker se prenos pogostoma precej zavleče. Prijavo je predložiti vsaj mesec pred preselitvijo, sicer se utegne zgoditi upokojencu, da na novem bivališču ostane nekaj mesecev brez pokojnine.

Rubežen na podpore. Na konkretno vprašanje je finančno ministrstvo izdalo pojasnilo šte. 813/I od 22. avgusta 1938. glede tega, kako je obravnavati vprašanje rubeži na podpore, ki se priznajo po § 96. u. z. uradniku (oz. njegovi družini), ki postane nesposoben za državno službo, preden dovrši 3 leta aktivnega službovanja, hkrati pa tudi za upokojene častnike, ki prejema posebno podporo. Ministrsko pojasnilo pravi: »§§ 94. in 264. u. z. se nanašata na vse vrste prejemkov, ki so z njima zajeti. Po tem je torej podpora, o kateri govori § 96. u. z., obravnavati s stališča §§ 94. in 264. u. z. kot pokojnino, ker se ista odmerja namesto pokojnine in v okviru zakona, ki ureja pravico do pokojnine in pogoje, pod katerimi se ista prejema. — Spreddaj povedano velja tudi za uživalce podpore po 1. odst. § 104. zakona o drž. prom. osebju, kakor tudi za upokojene častnike, ki prejema podporo po odst. 2. čl. 322. zakona o spremembah in dopolnitvah v zakonu o ustroju vojske in mornarice od 6. septembra 1929. Ti zadnji so namreč po zakonski terminologiji posebna vrsta upokojencev: upokojenci brez pravice do pokojninskih prejemkov.« — Takó ministrsko pojasnilo, ki se v praksi tudi izvaja. Posledica tega je pa, da se od uživalcev teh, že tako zelo skromnih podpor, ki znašajo n. pr. po § 96. u. z. komaj 30 % od plače in položajne doklade, more izvršnim potom zaseči in dobiti mnogo večji del njihovih prejemkov kakor od pragmatičnih uslužbencev ali upokojencev, kjer je rubljiva samo tretjinka prejemkov brez doklad.

Zadružne vesti

Iz Nabavljalne zadruge v Kranju. Naša agilna kranjska Nabavljalna zadruga je razpisala za dan 23. oktobra izredno skupščino. Na dnevnem redu je bil tudi sprejem novih pravil v smislu zakona o gospodarskih združenjih, kateremu se mora prilagoditi tudi zadržno poslovanje z drug državnimi uslužbencev. Čeprav je prenehal veljati zakon o uradniških združenjih iz leta 1932., so ostale posamezne njegove določbe še do leta 1942. v veljavi. Med nje spada tudi določba, po kateri so državna oblastva dolžna nuditi združenjem drž. uslužbencev brezplačne poslovne prostore, če so na razpolago. Ker je torej mogoče, da bo treba leta 1942. iskati nove poslovne pro-

store, je kranjska Nabavljalna zadruga nedavno že kupila hišo v Jenkovi ulici št. 33, kjer naj bo bodoči zadržni dom. Hišo je zadruga že primerno preuredila, treba bo pa še raznih prezidav za prodajalno, napraviti bo treba še klet in razne druge spremembe. Na izrednem občenem zboru naj se tudi obravnava vprašanje, katere osebe razen državnih in samoupravnih uslužbencev smejo v prihodnje biti člani zadruge. Po novem zakonu se lahko sprejmejo tudi ljudje, ki ne pripadajo našemu stanu. — Na isti dan je sklican izredni občni zbor tudi za člane kreditne zadruge drž. uslužbencev v Kranju.

mladega. Bila sta tako razburjena, da si nista mogla nič reči. Oni trije so se vračali, da odidejo. Moški se je dotaknil bakrenega kropilnika s prsti. Tedajci je starec, ki se mu je roka tako tresla, da je kar zlipl po tleh curek blagoslovljene vode, kliknil: Ivan?

Moški se je ustavil in ga gledal.

Tiše je ponovil: Ivan?

Ženski sta ga ogledovali, ne da bi kaj razumeli.

Nato je ihtel dejal tretjič: Ivan?

Moški se je sklonil čisto blizu k njegovemu obrazu in kakor mladosten spomin ga je razsvetlil, da je odgovoril:

»Oče Peter, mati Ivana!«

Vse je bil pozabil, drugo očetovo ime in ime domače vasi; toda zmerom se je spominjal teh dveh besedi, ki jih je tolikokrat ponavljal: Oče Peter, mati Ivana!

In zgrudil se je z obrazom na kolena starcu in jokalo se je in objemal drugega za drugim, očeta in mater, ki sta se dušila od prekomernega veselja.

Tudi gospe sta točili solze, ker sta razumeli, da jih je doletela velika sreča.

Nato so šli vsi k mlademu možu in pripovedovali jim je svojo zgodbo.

Komedijanti so ga odpeljali. Tri leta je potoval z njimi po mnogih deželah. Nato se je njihova skupina razpršila in nekega dne je na nekem gradu stara gospa dala denar, da ga je obdržala, ker je videla, da je priden. Ker je bil bistrega duha, so ga poslali v šolo, nato na gimnazijo in ker stara gospa ni imela otrok, mu je zapustila svoje premoženje. Tudi on je iskal starše; toda ker se ni spomnil drugega kakor besed: »Oče Peter, mati Ivana,« ju ni mogel najti. Zdaj se je nameraval oženiti in predstavil jima je nevesto, ki je bila zelo dobra in zelo lepa.

Ko sta še stara dva opisala svojo žalost in muke, sta ga še enkrat objela; in bdela sta zelo dolgo to noč, ker se nista upala leči spat iz strahu, da ju sreča, ki je že toliko časa bežela pred njima, med spanjem na novo ne zapusti.

Toda vztrajnost nesreče se je nad njima že izčrpala, zakaj poslej sta živela srečno do smrti.

(Op. prevajalca: Ta Maupassantov prevenc je bil prvič objavljen pod pseudonimom Guy de Valmont leta 1876.)

Po svetu

Sprejemanje v češkoslovaško službo ustavljeno. Ministrski svet češkoslovaške vlade je sklenil z ozirom na okrnjene meje države ustaviti do nadaljnjega sprejemanje v državno službo. Pač pa bo skušala češkoslovaška vlada namestiti uradnike, ki so doslej službovali v odcepljenih krajih. Selitveni stroški na ozemlje stisnjene ČSR jim bodo povrnjeni.

Nazivanje poštne uradnice. Češkoslovaško ministrstvo za pošto in za brzojav je že pred nekaj meseci izdalo odlok, da je vse poštne uradnice brez izjeme nazivati z uradnim nazivom: gospa. S tem je to ministrstvo kot eno prvih na Češkoslovaškem enkrat za vselej uredilo to vprašanje.

Prenehanje uradniškega glasila. V Gradcu, v nekdanji Avstriji, dvakrat na

mesec izhajajoči list »Festbesoldeten-Zeitung« je prenehal izhajati. List je bil ustanovljen leta 1923. kot naslednik nekdanji »Grazer Beamten-Zeitung« in je bil glasilo glavne uradniške nabavljalne zadruge v Gradcu. Po petnajstih letih izhajanja je izdajateljica »Wirtschaftsvereingung der Festbesoldeten« objavila, da »se je treba zdaj posloviti od lista, kar vsi bralci odkritosrčno obžalujejo. Z novimi organizacijskimi oblikami je napočil nov čas, zaradi katerega se nadaljnje izdajanje lista ne zdi več smotno.« List je petnajst let zvesto služil v združni ideji in je bil uspešen organ uradniške zadrugne organizacije, ki ga je izdajala. Zdi se, da ga je le-ta dala ustaviti nerada, očitno le pod pritiskom.

Nove knjige

»Mladika«. Oktobrska številka je, kakor vse prejšnje, prav zanimiva. Objavlja nadaljevanje uvodnega romana »Zbegano gnezdo«, potem leposlovne prispevke Bog. Magajne, St. Cajnkarija in prevoda dveh bolgarskih povesti Elina Pelina in Angela Karaljičeva. Nadaljuje se tudi zbirka spominov Ivana Zorca in S. Kranjčev potopis po Bolgariji. S pesmimi so zastopani Janko Samec, Leopold Stanek in E. Kolman. O

slovenskem leposlovju po vojni piše Franc Vodenik. Sledijo članki poučno-vzgojnega značaja in pestri drobiž. List je lepo ilustriran in objavlja več reprodukcij po domačih umetniških delih, kakor tudi narodopisne slike iz Bolgarije in nekaj lepih fotografskih posnetkov. — »Mladika« se narača v Celju, Mohorjeva tiskarna, in stane za vse leto 84 din. Lepi družinski mesečnik vsem priporočamo!

Zdravstveni drobiž

Rja in zdravje. Če si je kdo zadel želbelj, mislimo takoj na zastrupljenje. To mišljenje je prav za prav pomotno. Rja sama na sebi ni strupena, pa najsi jo uživamo ali pa če pride direktno v telo, razen če pride z železnimi drobci v oči. Železno rjo in podobne spojine železa zdravniki še celo predpisujejo (pri bledičnosti in slabokrvnosti) in so ta zdravila v marsikakšnem oziru sploh neobhodno potrebna. In vendar ima ljudsko mnenje deloma prav. Kajti

rja nastaja v prvi vrsti le na slabo shranjenem železnem orodju, ki je po večini tudi topo, škrbasto in umazano. Rane, ki nastanejo od takega orodja, so zato večinoma grdo stisnjene, raztrgane in predvsem umazane ter pokrite s povzročitelji gnojenja. Vse to pospešuje nastanek vnetij in gnojenj in v težkih primerih tudi nastanek splošnega »krvnega zastrupljenja«. To, kar običajno imenujemo »krvno zastrupljenje«, pa ni navadno zastrupljenje

telesa s povzročitelji bolezni (bakterijami), ki povzročajo vnetja in gnojenja in ki poleg tega ustvarjajo še svoje posebne strupe. Glavno je to, da se na rjastih predmetih naseli umazanost in da so v umazanosti bakterije. Zato moramo rane, nastale po rjastem predmetu, takoj izčistiti in sploh tako ravnati, kot bi bili res zastrupljeni. Tako nam rja ne bo mogla v nobenem primeru škodovati.

O dihanju. Dihamo v prvi vrsti s pljuči; z 12 do 24 vdihov na minuto dovemo naši krvi svež zrak in s tem tudi kisik. V primeri s pljučnim dihanjem je kožno dihanje prav malenkostno. Približno moremo reči, da znaša kožno izločanje ogljikove kisline le 120. del pljučnega in vdihanje kisika le 180. del. Važnejše je delo kože pri izločitvi vode. Razločujemo zunanje in notranje dihanje; pri prvem gre za dovajanje kisika v kri in za izločanje ogljikove kisline iz krvi, pri drugem pa za oddajo kisika v stanišče in za dovoz ogljikove kisline v kri; notranje dihanje se vrši brez posredovanja zraka.

Železo in jetra proti pomanjkanju krvi. Znano je, da potrebuje naše telo za hrano nekaj železa. Ljudje, ki ga imajo premalo, so bledični, slabo dihaajo in se hitro utrudijo. Običajno so v vsakdanji hrani zadostne množine železa. Zelo veliko železa vsebujejo špinaci in listi kolerabe. Precej železa imajo v sebi jajca, meso in zlasti kri. Mleko ima pa mnogo manj železa v sebi kot se vobče misli in ni v boju proti pomanjkanju krvi najboljše sredstvo. V novejšem času so pri pomanjkanju krvi pričeli rabiti predvsem jetra. Teden za tednom naj bi uživali taki ljudje 300 do 500 gramov jeter na dan; najboljša bi bila surova jetra, a tudi kuhana jetra in vse jetrne jedi so priporočljive. Zraven jeter naj bolnik uživa vse, kar ima rad, posebno pa na železu bogato zelenjavo, sadje, surovo meso in rumenjak. V najnovejšem času priporočajo namesto jeter prašičje želodce, s čimer so pričeli v Amsterdamu v Holandiji.

Ali naj v spalnici kurimo? Ko nastopi mrzli letni čas, se vedno na novo rodi vprašanje, ali naj se v spalnici kuri ali ne. Nekateri pravijo »da«, drugi »ne«. Kaj pravi objektivna higiena? Kurjenje ima vobče namen, da prav tako kot obleka varuje telo pred učinki nizke temperature ter da preko tega dovaja telesu zadosti umetne toplote v svrhu zagotovitve dobrega počutja in zdravja. Višina toplote se ravna po telesnem stanju, po obleki, po zaposlenosti itd. Za stanovanjske sobe najbolj prikladna temperatura je 17 do 20°C, za otroške sobe 18 do 21°, za kopalnice 20 do 22°, za delovne sobe 17 do 19°C, za delavnice 10 do 17° — kakršno je pač delo —, za bolniške sobe 17 do 20°, za telovadnice 13 do 15°, za gledališča in zborovalnice 18 do 20°, za spalnice 12 do 16°C.

Iz tega vidimo, da je higiena za to, da se spalnice kurijo. Skušnja pravi, da je

Novosti
za jesen in zimo!

Velemanufaktura

A. & E. Skabernè
Ljubljana

za zdravje najbolje, če ima spalnica ponoči 12°C. Pri tem se ne dotaknemo vprašanja ali naj tudi pozimi spimo pri odprtem oknu ali ne. Glavno je, da temperatura v spalnici ne pade pod določen minimum. Za starejše ljudi je vsekakor bolje, če je spalnica primerno temperirana. Res je, da se nekateri tudi pozimi pri odprtem oknu dobro počutijo in ni v določenih primerih proti spalnicam z odprtimi okni nič oporekati, zlasti ne pri posebno utrjenih mladih osebah in pri bolnikih na pljuči, ki se zadevno v ležalnih lopah trenirajo. A taki rekordi ne smejo postati splošni; mogli bi povprečnemu človeku zdravstveno škodovati.

Preveč zakurjena soba je seveda ne zdrava in v taki sobi po večini tudi slabo spimo. Ravno tako naj pa spalna soba tudi ne bo ledenica in naj ima kot smo že rekli pozimi temperaturo 12°C. Z drugimi besedami: Kot vedno in povsod je tudi tukaj srednja pot najboljša pot. Če imamo radi trajno svež zrak in ne prenesemo odprtega okna, imejmo odprto okno v sosedni sobi in naj bodo vrata med obema sobama odprta.

Proti zmrzlemu nosu si pomagamo z menjajočim se polaganjem vročih kosov vate na nos ali okoli nosa. Ponoči, če hočete mirno spati, si obložite vse obnosje s cunjico, ki je na debelo omaščena s cinkovo mažjo, kateri sta primešana dva odstotka koncentrirane karbolne kisline. Zjutraj odstranite ostanke maže z bencinom.

Hormon proti izpadanju zob. V »Münchener Medizinische Wochenschrift« bere-mo, da z velikim uspehom uporabljajo nov hormon proti gnolobi in izpadanju zob ter tudi proti paradentozii, ki se javlja v ohlapnosti zobnega mesa, radi česar se zobje zrahljajo in izpadejo. Hormon utrdi zobe, zobno meso se napne, ne krvavi več in dobi zopet normalno bledordečo barvo. Hormon obstoji iz čeljustnih kosti in iz zob; odslej hočejo torej proti boleznim zob in čeljusti nastopiti s hormonom, ki se ravno v njih nahaja, koje postopanje se v raznih panogah moderne medicine že dolgo uporablja.

(Iz »Zdravja, Ljubljana«.)

TOVARNA
VIDMAR

LJUBLJANA SAVLJE 18

DEŽNIKI, NOGAVICE, PERILO

PRODAJALNE:

Ljubljana: Pred škofijo 19 Prešernova ul. 20

Beograd: Kralja Milana 5

Novi Sad: Kr. Aleksandra 21 **Zagreb:** Ilica 41 a (Jurišičeva 8)

Tovariši

Kupujte pri trdkah, ki oglašujejo v »NAŠEM GLASU«! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA • Frančiškanska ulica

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. **Lasna tvornica šol. zvezkov.**

TELEFON štev. 2312
Raču pošt. hranilnice 10.767

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in pregrog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnemu plačilu 10% popusta.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z a. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

*Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!*

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.